

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय
(मानवश्रोत विकास विभाग, भर्ना छनौट शाखा)
नक्साल, काठमाडौं ।

प्राविधिक प्रहरी निरीक्षक (जनस्वास्थ्य अधिकृत) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा: नेपाल प्रहरी
उपसमूह: स्वास्थ्य

समूह: प्राविधिक प्रहरी
श्रेणी: राजपत्राङ्कित तृतीय

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

क्र.सं.	परीक्षा चरण	विवरण	पूर्णाङ्क
१.	प्रथम चरण	प्रारम्भिक तथा विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण	-
२.	द्वितीय चरण	लिखित परीक्षा	२००
३.	तृतीय चरण	विशेष स्वास्थ्य परीक्षण	-
४.	चतुर्थ चरण	अन्तर्वार्ता	३०

प्रथम चरण:- प्रारम्भिक तथा विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण

- प्रहरी सेवाको पदमा नियुक्ति र बढुवा गर्दा अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्त, २०६९ को अनुसूची-६ र ८ बमोजिम हुने ।

द्वितीय चरण:- लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	Professional and Service Specific Test (PSST)	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple choice)	१०० प्रश्न×१ अंक = १००	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय		१००	४०	विषयगत (Subjective)	<u>छोटो उत्तर</u> ४ प्रश्न×५ अंक = २० <u>लामो उत्तर</u> ८ प्रश्न ×१० अंक = ८०	३ घण्टा

तृतीय चरण:- विशेष स्वास्थ्य परीक्षण

- प्रहरी सेवाको पदमा नियुक्ति र बढुवा गर्दा अपनाउनु पर्ने सामान्य सिद्धान्त, २०६९ को अनुसूची-९ बमोजिम हुने ।

चतुर्थ चरण:- अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

- यो पाठ्यक्रमको योजना अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अङ्ग्रेजी अथवा नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- पाठ्यक्रमको प्रथम र द्वितीय पत्रको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको प्रथम तथा द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रमका इकाइहरूको प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

प्रथम पत्रका एकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
प्रथम पत्रका प्रश्न संख्या	५	१५	१०	१०	५	७	९	९	२०	१०
द्वितीय पत्रका खण्ड	खण्ड-क (A)					खण्ड-ख (B)				खण्ड-ग (C)
द्वितीय पत्रका एकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
द्वितीय पत्रका	छोटो	१					१			
प्रश्न संख्या	लामो	४					४			

- यस पाठ्यक्रममा जे सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन नियमहरू तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्छ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत १ (एक) अङ्क दिईने छ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २०% अङ्क कट्टा गरिने छ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिईने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।
- द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रमलाई ३ वटा खण्डमा विभाजन गरिएको छ । ३ वटा खण्डको लागि ३ वटै उत्तर पुस्तिका दिईनेछ र परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।

पाठ्यक्रम लागू मिति:- २०८१/१२/०४ गते ।

लिखित परीक्षा (Written Examination)

प्रथम र द्वितीय पत्र :- Professional and Service Specific Test (PSST)

खण्ड “क” (Section-A)

1. Health and Public Health

- 1.1 Meaning, concept and spectrum of health and disease; factors that influence health, social determinants, dimension of disease, measurement of health, disease and well being
- 1.2 Public health: historical development, changing concept, scope and evidence based public health

2. Health Planning and Management

- 2.1 Approaches, models, methods and practices
- 2.2 Need assessment, planning cycle, planning, monitoring and evaluation
- 2.3 Strategic and operational planning
- 2.4 Introduction, functions, objective, importance and cycle of material management in hospital; hospital inventory management
- 2.5 Drug management
- 2.6 Health care need assessment
- 2.7 Decentralization in health management
- 2.8 Quality assurance in health care
- 2.9 Electronic Health Service Management, Information System (e-HMIS)
- 2.10 Health economics, health care financing: basic concepts and economic evaluation of health care services
- 2.11 Financial management, health sector budget, national health insurance program, national health accounts
- 2.12 Concept of procurement, procurement plan and strategy, procurement methods, procurement document, tender/bidding process, bid evaluation; hospital equipment specifications, availability, brands, cost management and profit analysis of medical technology
- 2.13 Knowledge of public procurement act, regulation and guidelines of GoN

3. General Epidemiology

- 3.1 Definition, concepts, approaches, aims and use of epidemiology
- 3.2 Epidemiological methods, incidence, prevalence, association, causation, disease prevention and control
- 3.3 Epidemiology of communicable and non -communicable diseases
- 3.4 Dynamics of disease transmission
- 3.5 Investigation of an epidemics
- 3.6 Screening of diseases
- 3.7 Health indicators

4. Applied Epidemiology and Disease Control

- 4.1 Epidemiology, prevention and control of communicable diseases including: Measles, Diphtheria, Whooping cough, Acute respiratory tract infection, Rubella, Mumps, Influenza, Tuberculosis, Viral hepatitis, Food poisoning, Typhoid fever, Intestinal worms, Acute

diarrhoeal diseases, Filaria, Leishmaniasis, Malaria, Japanese encephalitis, Rabies, Tetanus, Leprosy, STD and HIV/AIDS

4.2 Prevention and control of non-communicable diseases

4.3 Concept of control, elimination and eradication of diseases

5. **Demography and Health Statistics**

5.1 Demography: population trends-world and national; measures of population dynamics; factors affecting fertility, mortality and migration; urbanization, life expectancy, demographic dividend, dependency ratio

5.2 Health statistics: sources of health information, health information system; tabulation, graphic and diagrammatic presentation of data; statistical methods; measures of central tendency, measures of variability, correlation, regression, permutations, combinations, probability and distribution, sampling theory, sampling distribution, estimation and hypothesis testing

खण्ड ख (Section –B)

6. **Food and Nutrition**

6.1 Food classification, sources and daily requirement of calorie

6.2 Unhygienic food and effect in health; food borne diseases

6.3 Food hygiene and its importance

6.4 Food security and nutrition

6.5 Nutritional profiles; nutritional problems; assessment of nutritional status

6.6 Food toxication, additives and fortification

7. **Environmental and Occupational Health**

7.1 Environmental and occupational health: meaning, scope, component, application and importance

7.2 Management and control of basic and fundamental factors - water, air, lighting, noise, housing; solid waste disposal and control; excreta disposal and control

7.3 Medical entomology: definition and classification of important arthropods and rodents, diseases and health hazards associated with arthropods and rodents; prevention and control of diseases and health hazards, Integrated Vector Management (IVM)

7.4 Biodiversity and human health; basic concept of biodiversity, environmental toxicology, prevention and control; health impact of pesticide use, global warming and climate change

7.5 Management and prevention of occupational hazards; measures for general health protection of workers

7.6 Concept and importance of One Health Approach

8. **Health Promotion and Education**

8.1 Health promotion and education: history, meaning, concept, principles and scope

8.2 Principles of learning; methods and media for health education and health promotion; behavior change communication (BCC); community organization, community participation and empowerment

8.3 Communication and information: concepts, types and importance

- 8.4 Planning of health education and promotion program; importance of health education and promotion planning; steps of health education planning; PRECEDE-PROCEED framework of health education diagnosis; approaches in health promotion and education planning; monitoring and indicator of health education and promotion programs
- 8.5 School health program: concepts, areas and importance, health promoting school
- 8.6 Culture and health: definition of culture, characteristics, elements and types of culture; health behavior, illness behavior and sickness role; socio-cultural influences in health behavior; models of health behavior
- 8.7 Rational use of social media in health promotion and education

9. Health Policy, Program and Issues

- 9.1 Health policy development: issues and characteristics
- 9.2 Current periodic plan (health related provisions)
- 9.3 Models of health system in the world
- 9.4 Organizational structure of health services
- 9.5 Global health: concept, problems and challenges
- 9.6 Primary health care (PHC), Selective and Comprehensive PHC, Essential health care services (EHCS), Alma-Ata Declaration, , Astana Declaration
- 9.7 Introduction, objectives, strategies, targets and current status of national health programs - family planning, safe motherhood, immunization program, nutrition, community based integrated management of neonatal and childhood illness (CB-IMNCI), vector borne diseases, tuberculosis, leprosy, sexually transmitted infections (STIs) and HIV/AIDS
- 9.8 International health organization, development partners, their priorities and critical analysis on their role in health sector
- 9.9 Supervision, monitoring and evaluation of health care system: principles, importance, tools and practice
- 9.10 Indigenous and traditional health care system including ayurveda and other system, importance and scope in public health
- 9.11 National health policies 1991 and 2019, Nepal Health Sector Program (NHSP), NHSP I, II, Nepal Health Sector Strategy III (2015-2020) and NHSS (2023-2030)
- 9.12 National Health Financing Strategy in Nepal (2023-2033)
- 9.13 National Health Professional Council (NHPC), act and related regulations
- 9.14 Ethical issues in health and responsible code of conduct
- 9.15 Sustainable development goals (SDGs) and health

खण्ड “ग” (Section-C)

१०. सामान्य ज्ञान तथा नेपाल प्रहरी सेवा सम्बन्धी

- क. नेपालको भूगोल सम्बन्धी सामान्य जानकारी :- भौगोलिक अवस्था, स्वरूप, किसिम र विशेषताहरू, हावापानी किसिम र विशेषता, जल सम्पदा: स्थिति र महत्व, वन सम्पदा: अवस्था र महत्व, संरक्षण क्षेत्रहरू तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरू , नेपालका प्रमुख हिमशिखरहरू, तालतलैया, झरना, भन्ज्याङ

- ख. इतिहास र संस्कृति सम्बन्धी सामान्य जानकारी :- आधुनिक नेपालको इतिहास (पृथ्वीनारायण शाह देखि हालसम्म), नेपालको सांस्कृतिक, धार्मिक एवं मौलिक परम्परा, जातजाति, भाषाभाषी, कला र साहित्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ग. नेपालको संविधान :- भाग १, ३, ४, ५, २८ र अनुसूचीहरू
- घ. जनसंख्या र वातावरण सम्बन्धी सामान्य जानकारी :- जनसंख्या, सहरीकरण, बसोबास (बँसाईसराई), जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण तथा प्रदूषण
- ङ. समसामयिक घटना तथा नवीनतम् विषयवस्तुहरू:- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकुद, पुरस्कार, कला साहित्य, संगीत सम्बन्धी
- च. नेपाल प्रहरीको पृष्ठभूमि (वि.स. २००७ साल देखि हालसम्म) र वर्तमान अवस्था
- छ. प्रहरी ऐन, २०१२ र प्रहरी नियमावली, २०७१ (संशोधन सहित) का मुख्य-मुख्य व्यवस्थाहरू :- संगठनात्मक स्वरूप, सेवाको प्रकार, दर्ज्यानी चिन्ह, पद तथा श्रेणी सेवा, सर्त र सुविधा, प्रहरी आचरण, नियुक्ति र अवकाश, प्रहरी कर्मचारीको काम-कर्तव्य अधिकार, नेपाल प्रहरीमा प्राविधिक प्रहरी कर्मचारीको महत्व र आवश्यकता, नेपाल प्रहरी कार्यालयको स्थापना र कार्यालय प्रमुख सम्बन्धी व्यवस्था
- ज. विविध:- सुरक्षा समिति (केन्द्र, प्रदेश र जिल्ला), नेपाल प्रहरी र अन्य सुरक्षा निकायहरू (नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग) सँगको सम्बन्ध, अपराध परिचय, महत्व र प्रविधिको प्रयोग, विपद् व्यवस्थापनमा नेपाल प्रहरी, सार्क, संयुक्त राष्ट्रसंघ, इन्टरपोल सम्बन्धी जानकारी

लिखित परीक्षाको नमून प्रश्नपत्र

बस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न- (Multiple Choice Question)

1. Which of the following is the tertiary protection
A) Health Promotion
B) Specific Protection
C) Early Diagnosis and treatment
D) Disability limitation
2. Health for all the year 2000 AD is
A) Targets
B) Strategy
C) Goals
D) Objectives
3. The type of epidemiology which deals with risk factor of diseases is
A) Descriptive
B) Analytical
C) Experimental
D) Interventional
4. Prevention of TB infection in a community is estimated by
A) Tuberculin test
B) Sputum microscopy
C) Sputum Culture
D) Chest X ray
5. Highest source of vitamin 'C' is
A) Orange
B) Amla
C) Lemon
D) Grapes
6. Chlorination of water kills
A) Bacteria
B) Spores
C) Protozoal cysts
D) Helminthes ova

छोटो प्रश्न (Short Question)

1. Briefly discuss the early warning reporting system (EWARS) in the context of Nepal?

लामो प्रश्न (Long Question)

1. Critically review the National health policy 1991 in present context of emerging health problem. If there any gaps will it resolved by new National Health policy, 2019?

-समाप्त-